

Al damunt dels nostres cants

Guillem Clua

TEATRE
bromera

Premi de Teatre Ciutat d'Alcoi

PERSONATGES

TOMÀS (70)

LINA (35)

JESÚS (45)

ABEL (40)

ESPAI

Un gran saló-menjador d'un àtic al centre de Barcelona.
Al fons, una galeria dona pas a una terrassa, on s'endevina
un gran pal de bandera.

En cap moment de l'obra veiem de quina bandera es
tracta.

TEMPS

Contemporani.

(La LINA està ajudant en TOMÀS a parar taula. Mentre ho fan, ell no deixa de parlar. La conversa és distesa. Hi ha bon rotllo i confiança entre tots dos.)

TOMÀS. Tot va ser per culpa d'una noia. Sé que no és gaire original. Des que el món és món l'home ha actuat empès per les seves grans passions, oi? L'amor, la por, la ira, l'odi... però sobretot l'amor. Des de l'escombriaire de la cantonada fins als monarques més significats. Les decisions de tots ells ens han conduït on som avui. Ara i aquí. La Història no està feta de manifestos, guerres i ideologies, no. La Història està feta d'hormones.

LINA. Com es deia?

TOMÀS. Marta... Maica... No ho sé. Ni tan sols recordo la seva cara. Però el que sentia... Mare meva, aquell foc a les entranyes és com si encara em cremés a dins... Una manera delicada de dir que anava tot el dia trempat com un mandril. Quinze anys, què vols... Jo anava als Escolapis i ella a les Escolàpies. Els col·legis estaven a dos carrers l'un de l'altre i compartien parròquia; és a dir que ens vèiem sovint al sortir de classe o a missa. Hauria fet qualsevol cosa perquè es fixés en mi i, amb sort, que em deixés tocar-li els pits una estona al confessionari després de Catequesi. Ma-

ria? No, Maria segur que no... El cas és que un dia vaig reunir prou valor per acostar-m'hi. Acabaven d'estrenar *Lawrence d'Aràbia* al Cinema Urgell i l'hi volia convidar, però ella no estava disposada a perdre el temps amb criaturades. A ella no li interessaven les pel·lícules de Hollywood. Ella preferia el cinema francès. Ella llegia Marx i Simone de Beauvoir. Ella escoltava Bob Dylan i Raimon. Jo no tenia ni puta idea de qui eren tota aquesta gent, però ella estava massa bona i al cap de quatre dies em sabia de memòria el Manifest Comunista.

LINA. Segur que la vas deixar ben impressionada.

TOMÀS. (*Fa que no.*) Era massa llesta i sabia de sobres que jo només volia ficar-me a les seves calces. Tot i això, em deixava fer, posant el peu al fre quan tocava. Vam començar a quedar sovint per escoltar cançons que no entenia i discutir llibres que m'avorrien, amb l'esperança que al final de cada cita ella em concediria un petó que no arribava mai. M'hi vaig obsessionar. Amb ella i per extensió amb les seves idees. El seu cap era l'única part del seu cos on deixava que em fiqués. I esclar, quan arribava a casa em matava a palles. Només de sentir la *Internacional* ja m'empalmava. Per això l'hi vaig acabar confessant. «T'estimo, Magda.» No, Magda tampoc... «Estic enamorat de tu.» La seva riallada va esclatar com una bomba, com si la idea que jo pogués estimar-la fos ridícula. I el que em va dir, això sí que ho recordo perfectament, se'm va quedar gravat: «Ai, Tomàs, que mono». Que

mono. La primera vegada que vaig obrir el meu cor a una dona, ella em va respondre amb un «que mono». També va ser la primera vegada que la política em va decebre. Aquella mateixa tarda vaig comprar la pintura. Vermella. Brillant. Com la bandera de la Unió Soviètica. Com la sang que m'inflava la polla. Vaig esperar que acabés la Catequesi, em vaig quedar amagat a la sagristia i quan es va fer fosc ho vaig fer sense que ningú em veiés. Al dia següent no es parlava d'altra cosa. Algú s'havia colat a l'església i havia pintat de vermell totes les figures religioses i els quadres de Franco i Primo de Rivera. I sobre l'altar, amb lletres enormes, havia escrit una sola paraula: DEMOCRÀCIA.

LINA. Quins tovallons poso? Els de tela o els de paper?

TOMÀS. Els de tela.

(La LINA obre un calaix i en treu tovallons que va posant a la taula.)

TOMÀS. Va venir la policia i es van suspendre les classes. Estaven convençuts que havia estat algun alumne i no anaven amb miraments. Ens van reunir a tots al pati, nois i noies. A una banda els capellans, a l'altra banda les monges, al centre els policies. Per uns moments em pensava que ens anaven a afusellar a tots... El primer a parlar va ser el director de l'escola, el Padre Rufino. Quin fill de la gran puta, el Padre Rufino. Ens va deixar clar que havíem ofès Nostre Senyor, la Pàtria

i el Generalísimo. Els responsables serien castigats, però si no esbrinaven qui eren, tots els alumnes en patirien les conseqüències. Mentre s'omplia la boca d'amenaçes, jo no deixava de mirar la Mireia... o com es digui... Sabia que si em veia la cara, ho sabia. Ho endevinaria en el meu somriure, en la meua mirada plena d'orgull, sabia que ho havia fet jo, que era un puto revolucionari, un mascle de cap a peus ple de ràbia, de passió, de compromís, un home disposat a tot pel país, per la lluita obrera, per la democràcia, per la llibertat i perquè per fi se m'obrís de cames. «Mirà'm», pensava. «Mirà'm!» Ho pensava amb tanta força que gairebé ho crido. Però ella no em va mirar. En lloc d'això va fer un pas al front i va dir amb el cap ben alt: «He estat jo». «No! Què dius! No li feu cas! No ha estat ella! No ha estat ella!» Però ningú em va sentir. El pati sencer va esclatar en crits de sorpresa. No me'n vaig adonar que la policia ja se l'havia endut.

LINA. Mai van descobrir que ho havies fet tu?

TOMÀS. El Padre Rufino ho va acabar sabent. No sé com. Però no va dir res. Ja tenien el seu culpable i em sembla que jo el posava calent. Al cap d'uns dies es va presentar a la meua aula i ens va posar un examen sorpresa. De matemàtiques. I no un examen qualsevol. Ens va dir que en lloc d'obtenir notes individuals, faria una mitjana amb els resultats de tota la classe. Si la nota mitjana era un cinc, tots tindríem un cinc. Si la nota mitjana quedava per sota, tots suspendríem encara que algú hagués tret un deu. A més, aquella

seria la nostra nota de matemàtiques fins a acabar el batxillerat. Tots vam protestar, esclar, però no va servir de res. El Padre Rufino ens va fer callar, em va mirar de fit a fit i em va preguntar per què em semblava malament. «És totalment injust», vaig respondre. «No és culpa meva si els altres no han estudiat prou.» I el molt cabró va somriure: «Potser sí, però així és com funciona la democràcia».

LINA. I ella? La noia?

TOMÀS. No la vaig tornar a veure mai més. Ni a ella ni a la seva família.

LINA. No l'has intentat trobar mai?

TOMÀS. Si ni tan sols recordo com es diu.

LINA. A les Escolàpies deuen tenir un registre d'antigues alumnes.

TOMÀS. Prefereixo no saber què li va passar.

LINA. Fos el que fos no va ser culpa teva. Ella va decidir fer el pas endavant.

TOMÀS. Però jo ho podria haver evitat. Em podria haver plantat al seu costat i dir que havia estat cosa de tots dos. O explicar la veritat, dur-los on havia llençat el pot de pintura... Inculpar-me i alliberar-la a ella. Però no m'hi vaig atrevir.

LINA. Normal. Ves a saber què t'haurien fet aquells cabrons.

TOMÀS. Vaig callar per respecte, no per por.

LINA. Respecte?

TOMÀS. Per la seva convicció. En aquella època tothom s'omplia la boca de manifestos, de queixes, de teories

i de consignes, però en el fons ningú fotia res. Si més no al meu barri. No eren els anys setanta encara. I enmig d'aquella apatia el seu gest va convertir tota aquella xerrameca en una cosa real.

LINA. Però no era real. Ella no va fer la pintada.

TOMÀS. Això tant se val. Quina història és millor? La de l'activista compromesa que es juga la llibertat per canviar el seu país o la de l'adolescent *catxondo* que només pensa a ficar-la en calent?

LINA. No és qüestió de quina història és millor, sinó de quina és certa.

TOMÀS. Si tothom pensés com tu, en aquest país no hauríem tingut transició democràtica.

LINA. Parlo seriosament.

TOMÀS. Jo també. La veritat és per als tribunals, no per a la política. És igual qui va profanar l'església. Tots vam decidir creure en la mentida més convenient.

(Sona el timbre de la porta. En TOMÀS va a obrir. No deixen de xerrar.)

LINA. Però també et vas cagar a les calces. Confessa-ho.

TOMÀS. D'acord, una mica també. Que la poli portava pistoles, eh? Res de pilotetes de goma ni mariconades d'aquestes. Armes de foc. No estaven per hòsties, llavors.

(En TOMÀS obre la porta i entra en JESÚS, amb vestit i corbata. Sembla que vingui de treballar.)

*Porta un parell d'ampolles de xampany i un maletí.
Li fa un petó a la galta a en TOMÀS.)*

JESÚS. Hola, pare. *(Nota una olor agradable.)* Quina bona olor!

TOMÀS. Espero que vinguis amb gana. Estic acostumat a cuinar només per a mi i crec que m'he passat amb l'arròs.

JESÚS. Ja ens endurem tàpers. Hola, Lina. *(Consulta l'hora.)* No és molt tard ja?

LINA. He ajudat el Tomàs a parar taula mentre m'explicava la seva joventut revolucionària.

TOMÀS. Quan corria davant dels grisos.

JESÚS. Avui en dia parles amb qualsevol persona de més de seixanta anys i t'explica que va córrer davant dels grisos. Vols dir que hi havia prou grisos per a tanta gent que corria? Barcelona devia semblar la Cursa d'El Corte Inglés.

TOMÀS. *(Per les ampolles.)* Ja tenim cava.

JESÚS. Això és xampany. Del bo. Chateau Roigneau.

TOMÀS. Ah, i es diu així perquè t'ha costat un «roigneau» i part de l'altre.

JESÚS. Que a tu t'agradi el Rondel Oro no significa que tots ens l'haguem d'empassar. Si no en vols, no en prenguis.

TOMÀS. Com està la Irene?

JESÚS. Esgotada. Amb ganes que surti el nen.

TOMÀS. Set mesos ja?

JESÚS. Vint-i-nou setmanes. Ara resulta que has de comptar els embarassos per setmanes o ets un pare terrible. I l'Abel? Encara no ha arribat?

TOMÀS. Se li ha espatllat la moto i encara és al tren.

JESÚS. (*Ofereix les ampolles a la LINA.*) Té, posa-les a la nevera.

TOMÀS. (*Les agafa.*) Ja les poso jo.

LINA. No em fa res.

TOMÀS. La Lina és la meva assistent, no la teva minyona.

(En TOMÀS s'endú les ampolles a la cuina.)

LINA. Per què has trigat tant?

JESÚS. Us volia deixar temps per parlar.

LINA. T'asseguro que no ha fet altra cosa. Tinc el cap com un bombo.

JESÚS. N'has tret res?

LINA. (*Nega.*) Batalletes.

JESÚS. I ja està?

LINA. No sabia que havia estat al setge de Sarajevo durant la guerra.

JESÚS. Això t'ha explicat?

LINA. M'ha dit que va quedar atrapat amb un grup de periodistes a un Holiday Inn, però que gràcies a uns espies russos va poder fugir a través d'un túnel sota el riu Miljacka.

JESÚS. I al final del túnel l'esperava el comandant en cap de les forces serbobosnianes Ratko Mladić en persona. I el van tancar a la cel·la d'un castell dels Balcans durant una setmana amb temperatures sota zero. I tant fred feia que se li van congelar els dits dels peus i segur que els hi haurien hagut d'amputar si

no els hagués alliberat un grup d'amazones muntades en unicorns.

LINA. El seu final era una mica diferent, però sí, és això.

JESÚS. Sembla mentida que encara te'l creguis.

LINA. Ho explica d'una manera tan convincent i amb tants detalls...

(En TOMÀS treu el cap per la porta de la cuina.)

TOMÀS. Voleu picar alguna cosa?

JESÚS. Queden olives negres del poble?

TOMÀS. Ara ho miro.

(En TOMÀS es torna a ficar a la cuina. En JESÚS parla amb més discreció.)

JESÚS. No t'ha explicat què pretén, llavors?

LINA. No em té tanta confiança.

JESÚS. Fa setmanes que estàs amb ell.

LINA. Com una secretària, res més. Només poso en ordre els seus records per a la biografia.

JESÚS. Però li caus bé.

LINA. Me'l sé guanyar. Igualment, sigui el que sigui, estic segura que no és important.

JESÚS. Tu saps quan va ser l'últim cop que ens va fer venir a l'Abel i a mi per sopar?

LINA. Per Nadal?

JESÚS. El Nadal no compta.

LINA. Pel seu aniversari.